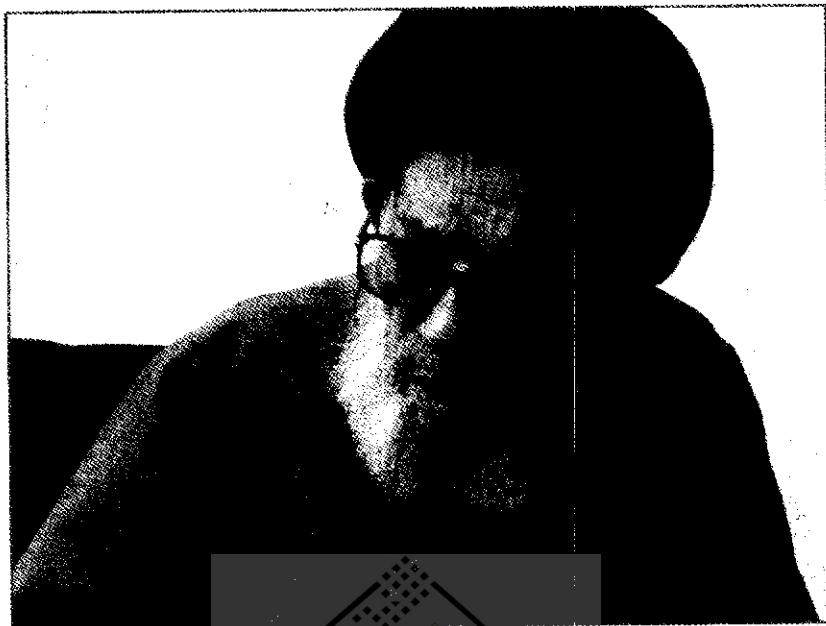

پژوهش‌های قرآنی

بر کرانه غدیر
نور الاتوار (برداشت‌هایی از سوره نور)
حج، جوانان، جلوه‌ها و جاذبه‌ها

بر کرانه عنان غدیر

□ علامه سید مرتضی عسگری

○ علامه سید مرتضی عسگری متولد سامرا به سال ۱۳۲۲ هق. از دانش‌آموختگان حوزه علمیه نجف و حوزه علمیه قم و از محققین توانمند در عرصه اسلام‌شناسی، حدیث‌شناسی، سیره‌شناسی، رجال و تاریخ اسلام می‌باشد که کتب متعددی را تا به حال به رشته تحریر درآورده که اکثر آنها به زبانهای عربی، انگلیسی، اردو و ترکی ترجمه و به چاپ رسیده است. ایشان مؤسس دانشگاه اصول دین در شهر مقدسه قم می‌باشد.

مقاله ایشان تحت عنوان بر کرانه غدیر، برای اولین بار در فصلنامه قرآنی کوثر به محضر خوانندگان عزیز تقدیم می‌شود.

- با سلام به محضر رسول گرامی اسلام و علی مرتضی (علیهم السلام) به اطلاع خوانندگان عزیز می‌رسانم که بر آن شدم تا عظمت غدیر را بر حسب قرآن و فطرت انسانی و قوانین علمیه قرآن و نظام خلقت و قانون‌گذاری بعثت و نزول وحی به رشته تحریر درآورم.

اهم موضوعاتی که در این مقاله به آنها پرداخته‌ام و شما با آن رویرو می‌شوید به ترتیب ذیل است:

- غیر قابل تغییر بودن قوانین علمیه قرآن کریم.
- تناسب قوانین علمیه قرآن با نیازهای انسان.
- ابعاد وجودی انسان و نیازهای پیرامونی آن.
- تفاوت قانون‌گذاری الهی و بشری.
- تعیین وصی از آدم (علیه السلام) تا خاتم (علیه السلام).
- وحی قرآنی و وحی غیرقرآنی.
- تفسیر کارشناسی غدیر.
- ولایت فقیه شمره‌ای از ثمرات غدیر خم

آنچه در صدر تفسیر کارشناسی غدیر بدان پرداخته‌ام می‌تواند به عنوان مبادی غدیرشناسی مطرح باشد.

○ غیر قابل تغییر بودن قوانین علمیه قرآن کریم:

در قرآن کریم آمده است (فَاقِمْ وَجْهَكَ لِلَّدِينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيْمُ وَلَكُنْ أَكْثَرُ النَّاسَ لَا يَعْلَمُونَ).^۱

این آیه از جمله آیات علمی قرآن است که مهندسی خلقت انسان را بر حسب فطرت الهی بیان می‌کند و بر غیر قابل تغییر بودن آن تاکید می‌کند. از این نمونه قوانین در قرآن کریم در ابعاد و موضوعات مختلف موجود است. احکام علمیه قرآن قابل تغییر نیست.

من هر چه از محسنات شرع بگویم و ماهها در این خصوص بنویسم باز هم کم است.

شاید یک اشکال به ذهن بعضی از خوانندگان بیاید که چرا خداوند یکباره قوانین خود را به بشر ابلاغ نکرده و چرا هر کدامیک از انبیاء بخشی از این قوانین را به بشر یاد داده‌اند؟

در پاسخ باید بگوییم. در زمان حضرت آدم (علیهم السلام) قوانین بر حسب فهم و درک و حاجت و جمیعت اعلام شد. آن زمان، چند خانواده بودند و احکام نماز، روزه و زکات و ... اعلام شد. در زمان حضرت ادريس (علیهم السلام) جمیعت مردم و نیازهای آنها بیشتر شده بود، احکام بیشتری به آنها اعلام شد. در زمان حضرت نوح (علیهم السلام) مردم شهرنشین شده بودند احکام زیادتری به آنها ابلاغ شد و همین‌طور تبیین احکام الهی توسط انبیاء ادامه یافت تا به حضرت ختنمی مرتبت محمد مصطفی (علیهم السلام) رسید که احکام ابلاغی ایشان به امر الهی به مردم تا یوم القیامه استمرار دارد و هر چه عقل و علم مردم بیشتر می‌شود بردها و صحتهای جدیدتری از علیٰ وضع احکام اسلامی مشخص می‌گردد و محسنات قوانین قرآن معلوم می‌شود.

اما احکام صادره از ناحیه انبیاء هیچ تنافضی با هم ندارد بلکه در یک راستا می‌باشد. قرآن کریم می‌فرماید: «شرع لكم من الدين ما وصي به نوحًا»^۷ برای شما از احکام آن تشریح کرده که به حضرت نوح وصیت کرده و در چند آیه بعد همین سوره می‌فرماید: وَإِنْ مِنْ شِيعَتِهِ إِبْرَاهِيمَ، بِهِ مَا فَرَمَدَهُ: وَاتَّبَعَ مَلَةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا^۸ و به پیامبر فرموده: وَاتَّبَعَ مَلَةَ رَسُولِ اللهِ^۹ این آیات پیوستگی و یگانگی رسالت انبیاء و احکام ابلاغی الهی به سوی مردم را مشخص می‌سازد.

در خصوص همین بحث قانونگذاری اشکال دومی از طرف بعضی مطرح می‌گردد. که اگر قانونگذاری الهی بلا اشکال است پس چرا بعضی از قوانین جدید قوانین قبلی را نسخ می‌کند؟

وقتی که ما دانستیم که در (حرارت) فلزات منبسط می‌شوند و در (برودت) جمع می‌شوند این یک قانون غیر قابل تغییر علمی است که گذشته و حال و آینده تأثیری بر آن ندارد و آن را تغییر نمی‌دهد. یا در علم نحو می‌گوییم: کل فاعل مرفوع، زمان و مکان نمی‌تواند این قانون را تغییر دهد. قرآن می‌گوید: روی به سوی این دین استوار کن، حنیفًا (حنف در مقابل جنف) حنف به معنی (از حق به سوی باطل رفتن). حنف به معنی (از باطل به سوی حق آمدن) است، این کار که به سوی دین به صورت استوار حرکت کن، تناسب با فطرت انسان دارد. این یک قانون است. این فطرت است، فطرت الله التی فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا، این فطرتی که خدا آفریده و آن را مهندسی نموده است می‌فرماید: لا تبدیل **خلق الله**^۳، انسان عصر غارنشینی با انسان متmodern امروزی فرقی پیدا نکرده است. خداوند چه زیبا فرموده: **ذلک الدّین الْقِيمُ** ولکن اکثر **النّاسُ لَا يَعْلَمُونَ**^۴، دین قیم، این است ولیکن بسیاری از مردم نمی‌دانند. اسم این دینی که خدا گفته است، در قرآن آمده: **إِنَّ الدّينَ عِنْدَ اللّهِ الْإِسْلَامُ**^۵، دین مخصوص، «اسلام» است و این یک امر غیر قابل تغییر است.

تناسب قوانین علمیه قرآن با نیازهای انسان:

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: **وَالوَالدَّاتِ يَرْضَعُنَ اُولَادَهُنَّ** **حَوْلِينَ كَامِلِينَ لَمَنْ أَزَادَ أَنْ يُتَمَّ الرِّضَاعَةُ**^۶، مادران بایستی دو سال کامل فرزندان خود را شیر بدهنند. البته هر روزی که بخواهند شیر دادن را تمام کنند، می‌شود تمام کرد ولی تمام نیست و به فرزندان خود ضرر زده‌اند و این یک قانون علمی است و نیاز انسانی است که منطبق با این قانون علمی عمل نماید. و این نیاز از زمان انسان غارنشین تازمانی که انسان از نیروی برق و اتم بهره می‌برد یکسان است و قانون «حولین کاملین» تغییر نکرده چراکه: لا تبدیل **خلق الله**.

نسخ: یک حکم استثنائی است که حکم ابلاغی قبلی که بنا بر مصالح و ضرورت‌های یک دوره بشر بوده و فعلًاً ضرورت و نیازی به آن نیست را کنار می‌زند. بطور مثال: پیامبر اکرم (صلوات‌الله علی‌ہ و‌سَلَّمَ) با گروهی از قریشیان مسلمان از مکه به مدینه آمدند. مسلمانان قریشی هیچ امکانات زندگی نداشتند برای اینکه انصار به اینها کمک کنند. پیامبر (صلوات‌الله علی‌ہ و‌سَلَّمَ) به امر الهی بین آنها عقد آخوت بست که اگر آن مرد مهاجر وفات می‌کرد آن مرد انصاری از او ارث می‌برد و بالعکس و این حکم یک حکم استثنائی بود، بعد از فتح مکه آیه نازل شد: و اولوا الارحام بعضهم اولی بعضی فی کتاب الله^{۱۱}، یعنی حکم قبلی نسخ شد.

خداآوند در قرآن فرموده: کُتبٌ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتبَ عَلَى الَّذِينَ من قَبْلِكُم^{۱۲}، این کتب اشاره به ابدی بودن حکم روزه است. خداوند روزه را بر امت‌های پیشین واجب کرده و امروز مثل زمان پیامبر (صلوات‌الله علی‌ہ و‌سَلَّمَ) واجب است و این وجوب تا یوم القیامه استمرار دارد.

چرا خداوند روزه را واجب کرده؟ یکی از علل آن این است که انسان دارای معده است، دارای نفس است و این نفس از قوای شهوانی برخوردار است. وقتی انسان به امر الهی روزه می‌گیرد در سال یک ماه به این معده آرامش و استراحت می‌دهد و به وسیله روزه، شهوت خوراک و دیگر شهوات در مدت یک ماه کنترل می‌گردد، مثل ماشینی که نیروی متحرکه‌اش را، ترمز کنترل می‌کند. هر چه ترمز ماشین کاری تر و قوی تر باشد، سلامتی رانده بیشتر است. «روزه» حکم یک ترمز قوی را دارد که انسان را کنترل می‌کند و جلوی انحراف انسان را می‌گیرد. با توجه به این قانون، تناسب آنها را با نیازهای انسانی بخوبی درخواهید یافت.

۰ ابعاد وجودی انسان و نیازهای پیرامونی آن:

انسان موجودی چندبعدی و چندوجهی است و احکام اسلام تناسب با وجوه انسانی دارد انسان بُعد وجودی جسمی دارد، بعد نامی دارد، بعد نفسی دارد. در بعد نفسی عقل دارد. شهوت دارد، هواي نفس دارد. احکام اسلام با تمام ابعاد وجودی انسان تناسب دارد و نیازمندی‌های انسان را در تمام ابعاد وجودیش برآورده می‌کند و آنهم با قوانین علمی مسلم!^۱، بطور مثال می‌گوید: می‌خواهی آب بخوری. آن را مَكْ بزن! تا لذت و گوارا بودن آب را احساس کنی، خوراک را خوب بجواب! تا مرحله اول هضم غذا در دهان صورت پذیرد و دچار سوء‌هاضمه و بیماری نشوی، اسلام می‌گوید: تا گرسته نشوی غذا نخورا! قبل از اینکه سیر بشوی از سر سفره برخیز! اسلام آنچه از احکام برای انسان ضرورت حیاتی داشته را واجب کرده، آنچه ضرر مرگ دارد حرام کرده، آنچه خوب است برای انسان مستحب و آنچه بد بوده برای او مکروه و آنچه بدی و خوبی آن تفاوت ندارد مباح کرده است و همه اینها روی قانون و حساب مشخص است.^{۱۲} و این مطلب حکایت از کمال و همه جانبه بودن قوانین قرآن و اسلام و پاسخگوئی به تمامی نیازهای بشری است.

تفاوت قانون‌گذاری الهی و بشری:

احکام وضعی، که بشر آنها را قانون‌گذاری کرده تمام ابعاد وجودی انسان را در بر نگرفته و بعضاً در تناقض با هم می‌باشند. اما خالق هستی که مهندسی انسان را به احسن وجه انجام داده از انعقاد نظره تا درون قبر برایش قانون دارد بطور مثال: بعضی مرده را می‌سوزانند، بعضی آنها را به دریا می‌اندازند. بعضی با مواد اسیدی آنها را پودر می‌کنند. اسلام عزیز‌گفته: مرده را غسل داده با احترام طبق برنامه خاصی به خاک طیب و ظاهر بسپارید و این قانون ضرورت حیاتی برای انسان دارد.

مثال دیگر در سورد آیه نجوا:^{۱۴} عمر و ابوبکر جلوی مردم می‌آمدند با پیامبر (علیه السلام) درگوشی صحبت می‌کردند تا به مردم نشان دهند که ما اختصاص به پیامبر داریم، آیه نازل شد که هر کس می‌خواهد با پیامبر (علیه السلام) نجوا کند باید صدقه بدهد. اینها دیگر نیامدند نجوا کنند، زمانی حضرت امیر کار داشت، و یک دینار هم داشت، می‌آمد یک درهم را صدقه می‌داد با پیامبر (علیه السلام) پیرامون مسائل مهم درگوشی حرف می‌زد، آیه نازل شد. این حکم صدقه دادن نسخ شد پس احکام استثنائی که بر حسب مصالح و ضرورت‌هایی وضع شده بود در موقعیت لازم نسخ می‌شد و این نسخ دلیل بر ضعف و نقص احکام و قوانین قرآن نبود بلکه کمال قوانین قرآن بود.

۲- تبعیت وصی از آدم (علیه السلام) تا خاتم (علیه السلام)

در کتب آسمانی، از صحف حضرت آدم (علیه السلام) گرفته تا صحف ادرس و از صحف و زیور گرفته تا تورات و انجیل، تمام پیامبران، از حضرت آدم (علیه السلام) تا حضرت خاتم (علیه السلام) وصی تعیین کردند *دری* حضرت آدم (علیه السلام) به امر خدا شیث را تعیین می‌کند و حضرت نوح (علیه السلام) سام را تعیین می‌کند. حضرت موسی (علیه السلام) یوشع را تعیین می‌کند و حضرت عیسی (علیه السلام) شمعون را تعیین می‌کند تا بر سد به پیامبر اسلام (علیه السلام) ایشان به امر خدا دوازده نفر را تعیین می‌کنند و در غدیر خم به امر الهی اولین خلیفه و وصی خود را حضرت علی (علیه السلام) را تعیین می‌کند.

○ وحی قرآنی و وحی غیرقرآنی:

بر وجود نازنین پیامبر اکرم (علیه السلام) دو گونه وحی نازل می شد. یک وحی قرآنی بود که هم لفظ و هم معنا از خداوند تبارک و تعالی بود. یک وحی غیرقرآنی بود که پیامبر بالحن خودش بیان می کرد اما معنا از خدا بود / وَ آتَيْنَا إِلَيْكَ الْذِكْرَ لِتُبَيَّنَ لِلنَّاسِ مَا نَزَّلَ إِلَيْهِ^{۱۵} بطور مثال: وقتی آیات وضو و غسل نازل می شد این وحی قرآنی بود. اما اینکه با چه آبی و به چه شکلی و چگونه انجام گیرد؟ جبرائیل از جانب خدا می آمد و به پیامبر (علیه السلام) تعلیم می داد و پیامبر آنها را بالحن خودش بیان می کرد و این وحی غیرقرآنی بود و بعضاً اقوال و کلمات الهی رسیده به پیامبر تحت عنوان «حدیث قدسی» مشخص می گردد. در قرآن کلیات مسائل آمده و تشریع و تفسیر یک یک مسائل به عهده پیامبر و وصی او بوده و می باشد.

پیامبر اکرم (صل) هر چه وحی می آمد
درای علی (ع) تعریف و تفسیر می کرد
و علی (ع) می نوشت و می فرمود
کتب و فرمود: یا علی شرکاء من تو
لو زندانت حسن و حسین (علیهم السلام)
و الى اخرا تا امام دوازدهم (ع) و تمام آنجه
بر پیامبر (صل) نازل شد پیامبر تسليم علی (ع)
نمود و ایشان هم تسليم امام حسن (ع) و
ایشان هم تسليم امام حسین و ایشان هم
تسليم امام حسین (ع) تا امام عصر (ع).

○ تفسیر کارشناسی غدیر:

آنجه تا کتون گذشت مبادی تفسیر غدیر بود و بر حسب مبادی مذکور به تفسیر غدیر و ابلاغ ولایت و وصایت حضرت علی (علیه السلام) در خم غدیر می پردازم.

قانون الهی مذکور در قرآن کریم، که چهارچوبه دین اسلام را مشخص می سازد و تمامی انبیاء برای تبلیغ و برپا داشتن آن معموت به رسالت شده اند و کتب آسمانی برای راهنمایی مردم به سمت اسلام نازل گردیده، بیان می دارد که هر پیامبری برای حفظ شریعت و ترویج آن وصیی را به امر الهی انتخاب می نمود تا مانع بدعت ها، کتمان ها و تحریف ها در شریعت الهی شوند. اما زورمندان و مستکبران هر دوره که وجود شریعت را مخالف با حضور و افعال خود می دانستند به تحریف و کتمان حقایق دینی می پرداختند، لذا خداوند تبارک و تعالی شریعت را با فرستادن پیامبری دیگر تجدید می کرد تا حکمت الهی مقتضی شد که

شريعه خاتم الانبياء محمد مصطفى (صلی الله علیه و آله و سلم) تا ابد بماند و لذا قوانین علميه قرآن مناسب با نيازهای فطري انسان تا يوم القيامه نازل گشت،
قوانيني که تمامی ابعاد وجودی انسان و نيازهای پيرامونی آن را تا آن زمان در بر می گيرد، متنها همه احکام و توضیحات آن در قرآن نیامده و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) به امر خدا دوازده نفر را تعیين می کند تا وصی بوده و کتاب خدا را حفظ نموده و به بيان احکام دین و تفسیر قوانین قرآن برای هدایت و رشد و کمال بشر در تمامی ابعاد پيردازند، خداوند، توضیح و تفسیر و شرح کلیات و اصول قرآنی را بر عهده رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می گذارد تا مصاديق واقعی (أَنَّا يَرِيدُ اللَّهُ لِيَذْهَبَ عَنْكُمُ الرَّجْسُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَ يَظْهَرَ كُمْ تَطْهِيرًا) ^{۱۶} یا (قُلْ تَعَالَوْا نَدْعُوا إِبْنَاتَنَا وَ أَبْنَائَكُمْ) ^{۱۷} یا (أَنَا أَعْطِيْنَاكُمُ الْكَوْثَرَ، فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَاخْرُجْ) ^{۱۸} را مشخص سازد. برای اينکه فضائل علی (صلی الله علیه و آله و سلم) و صايت او بعد از رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) در شهر مدینه محدود نشود و کتمان نگردد. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) تمام مسلمانان را برای حجه الوداع فراخواند و مسلمانان از ۷۰ هزار نفر تا ۱۴۰ هزار نفر یا بالاتر پيائند و در برنامه حج شرگفت کشند و معرفتی علی (صلی الله علیه و آله و سلم) را به عنوان وصايت و امامت بشنوند تا زورمندان توانند آن را حذف کشند و اين زمينه سازی در قالب وحی غيرقرآنی بود چرا که اگر به صراحت نام علی (صلی الله علیه و آله و سلم) در قرآن می آمد عدهای تحمل نمی کردند و کمر به حذف و نابودی اين بخش از قرآن می بستند.

اگر چه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) هر چه وحی می آمد برای علی (صلی الله علیه و آله و سلم) تعریف و تفسیر می کرد و علی (صلی الله علیه و آله و سلم) می نوشت و می فرمود: أَكْتَبْ، و فرمود: يَا عَلَى شُرَكَاءِ مَنْ، تُو و فرزندانت حسن و حسین (عليهم السلام) و الی آخر تا امام دوازدهم (صلی الله علیه و آله و سلم) و تمام آنچه بر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نازل شد، پیامبر تسليم علی (صلی الله علیه و آله و سلم) نمود و ايشان هم تسليم امام حسن و ايشان هم تسليم امام حسین (صلی الله علیه و آله و سلم) تا امام عصر (صلی الله علیه و آله و سلم).

اما ابلاغ وصایت و امامت مهم‌تر از اینها است. آیه (یا ایها الرّسول بلّغ ما انزل اليك من ربک فان لم تفعل فما بلّغت رسالته) ^{۱۹} نازل گردید. ای پیامبر (علیه السلام) ۲۳ سال تبلیغ اسلام را کردی. پیشانی ات را شکستند، به پاهایت سنگ زدند و آن را مجروح کردند، تو را مورد توهین، تحریر و محاصره قرار دادند و تو از تبلیغ اسلام دست نکشیدی ولی اگر الان علی را به عنوان وصی و خلیفه بعد از خود معرفی ننمائی، هیچ چیز را تبلیغ نکرده‌ای. پیامبر دستور داد همانجا، در گرمای ظهر حجاز، همه جمعیت، آنهایی که جلو رفته بودند بازگردند و آنهایی که عقب بودند بیایند. جماعت شکل گرفت و نماز جماعت خواندند، از پلان شتر مبار درست کردند و پیامبر رفت بالای آن و خطبه‌ای جذاب و غرّا خواند و ذهن‌ها و فکرها را آماده ساخت و دست در دست علی (علیه السلام) انداخت و دست علی (علیه السلام) را بلند کرد، به گوته‌ای که آستین‌های بلند عربی هر دو افتاد و سپیدی زیر بغل ظاهر گشت و فرمود: (منْ كُنْتْ مُولَّا فَهَذَا عَلَى مُولَّا) ^{۲۰} هر که من مولای اویم علی مولای اوست. بعد از این که به این وحی قرآنی و غیر قرآنی عمل نمود این آیات نازل شد.

(اليوم اكملت لكم دينكم و اقامت عليكم نعمت و رضيت لكم الاسلام دينا) ^{۲۱} اما عده‌ای خلاف قرآن عمل کرده و بجای /فاقم وجهک للدين حنیفا^{۲۲} به جنف یعنی از حق به سوی باطل روی آوردن تا منافع مادی خود را تامین کنند و جمع کثیری را هم با فتنه خود از حقیقت دور ساختند و نگذاشتند تابع قرآن و قوانین لا یتغیر قرآنی باشند که سعادت بشریت را تامین می‌نماید.

ولایت فقیه ثمره‌ای از ثمرات غدیر خم:

ولایت فقیه از ثمرات غدیر خم است و بایستی این ثمره مهم برای همگان مشخص گردد. شریعت اسلام نیازمندی‌های انسان را به نحو مطلوب معین و تامین نموده است. انسان جمیع زندگی می‌کند، باید در جامعه زندگی کند، در جامعه که زندگی کند نیاز به حکومت دارد، در زمان معصوم (علیه السلام) که حکومت با اوست مسئله روشن است. در زمان غیبت باید معصوم (علیه السلام) باشد. ما در روایات داریم که در وقتی که امام غائب باشد فقیه باید باشد. آنهم فقیه اسلام‌شناس (من كان من الفقهاء صائنا لنفسه) کسی می‌تواند وزیر بهداری بشود در حالی که طبیب باشد (اگر چه بهتر است باشد) اما حکومت‌داری و اداره کشور اسلامی بایستی به دست فقیه اسلام‌شناس باشد.

هر گاه فقاوت و عدالت یعنی همراهی تخصص و تعهد در مقیاس گسترده و چشمگیر در وجود شخصی پدید آمد و مدیریت به عنوان توانمندی کافی در اداره جامعه ایجاد شد، ولایت حاصل می‌شود. امام خمینی (علیه السلام) یک اسلام‌شناس جامع الشرائط به معنای واقعی کلمه بود.^{۲۲} او نزد فقهای بنام و مطرح حوزه علمیه قم درس خوانده و اجازه اجتهاد گرفته بود. همین رهبر فعلی (آیة الله خامنه‌ای ادام الله ظله الشفیف) یک دوره کامل فقه و اصول نزد آیة الله میلانی و آیة الله امام خمینی و آیة الله مرتضی حائری خوانده و متخصص در دین است. متخصص در قرآن و حدیث استهاده اوست که می‌تواند رهبری حکومت دینی را به عنوان ولی فقیه داشته باشد و تبعیت از او بر همگان واجب و لازم است.

آنهاست که امروزه نظرهای غیرتخصصی خود را به عنوان اسلام‌شناس می‌دهند و دم از قرائت‌های چندگانه می‌زنند اصلاً اسلام را نشناخته‌اند و امریکا و انگلیس و ایادی آنها در داخل و خارج برای جدا کردن اسلام از متخصص واقعی که روحانیت و علمای حوزه‌های

ایت الله خامنه‌ای (ادم الله ظله الشفیف)
یک دوره کامل فقه و اصول نزد آیت الله
میلانی و آیت الله امام خمینی و آیت الله
مرتضی حائری خوانده و متخصص در
دين است. متخصص در قرآن و حدیث
استهاده اوست که می‌تواند رهبری حکومت
دینی را به عنوان ولی فقیه داشته باشد
و تبعیت از او بر همگان واجب و لازم
است.

علمیه هستند، تیر اسلام منهای روحانیت و اسلام منهای سیاست را سر داده‌اند. ما باید دستمن را از دست اسلام‌شناس واقعی که ولی فقیه است، برنداریم که به پیراهه رفته‌ایم! در اینجا از خوانندگان عزیز می‌خواهم که برای کسب آگاهی بیشتر از موضوع کارشناسی غدیر به منابعی که اعلام می‌کنم رجوع نمایند.

منابع اطلاعاتی

- ۱ - کتاب عقاید اسلام مسن القرآن الکریم اثر سید مرتضی عسگری به زبان فارسی (تفسیر آیات جزء اول).
- ۲ - کتاب اخبار اسلام اثر سید مرتضی عسگری به زبان فارسی.
- ۳ - یکصد و پنجاه صحابی ساختگی، ۲ جلد، سید مرتضی عسگری.
- ۴ - نقش ائمه در احیای دین، ۷ جلد، اثر سید مرتضی عسگری.
- ۵ - ادیان آسمانی و مسائل تحریف، اثر سید مرتضی عسگری.

مصادر مقاله

مررت تحقیقی در مورد

- (۱) سوره آل عمران آیه ۶
- (۲) سوره کوثر آیات ۱ تا ۳
- (۳) سوره مائدہ آیه ۶۷
- (۴) شواهد التنزیل ج ۱ ص ۲۰۱، و الدّرر الشورج ۳ ص ۱۹
- (۵) سوره مائدہ آیه ۳
- (۶) سوره روم آیه ۲۰
- (۷) سوره روم آیه ۲۰
- (۸) سوره شوری آیه ۴۰
- (۹) سوره روم آیه ۴۰
- (۱۰) سوره آل عمران آیه ۱۹
- (۱۱) سوره بقره آیه ۲۲۳
- (۱۲) سوره شوری آیه ۱۳
- (۱۳) سوره صافات آیه ۸۳
- (۱۴) سوره نساء آیه ۱۲۵
- (۱۵) حدیث نبوی
- (۱۶) سوره احزاب آیه ۶
- (۱۷) سوره بقره آیه ۱۸۳
- (۱۸) کتاب احکام اسلام و تغذیه در اسلام
- (۱۹) سوره مجادله آیه ۱۲
- (۲۰) سوره نحل آیه ۴۴
- (۲۱) سوره احزاب آیه ۲۲